

debatten

Det finns all anledning att vara tacksam över den penetrerande artikeln "Jordbruksprogram på fiktioner" som Åke Gustafsson, professor i växtförädling, låtit publicera i Jordbrukarnas Föreningsblad (nr 38) med anledning av en utredning av Odd Gulbrandsen och undertecknad. Tidigare har man inom den ekonomiska teorin trots att en ekonomiskt effektiv användning av resurser erhålls om produktionsinriktningen i ett land anpassas efter prisrelationerna på världsmarknaden.

Nu har emellertid Åke Gustafsson övertygande visat att såväl världsmarknaden som priserna på denna marknad är en fiktion. Världsmarknad och

behöver undersöka om den köpkraftiga efterfrågan på jordbruksprodukter på världsmarknaden tenderar att stiga snabbare eller långsammare än utbudet av jordbruksprodukter. Vi kan i stället fastslå att världsmarknadspriserna på jordbruksprodukter nödvändigtvis kommer att stiga drastiskt helt enkelt därför att de i en svältande värld borde ligga väsentligt högre än för närvarande. Det är naturligtvis dessa tänkta världsmarknadspriser som är en realitet medan de existerande priserna är en fiktion.

Det säger sig självt att den ekonomiska teorin lidit svårt i decennier av att inte ha fått dessa sammanhang fullt klärlagda tidigare. Det är därför en stor tillgång för den ekonomiska forskningen att Åke Gustafsson velat ägna en del

Vårt jordbruk och omvärlden

världsmarknadspriser i egentlig mening existerar med andra ord inte. Som Åke Gustafsson betonar gäller detta inte endast jordbruksprodukter utan också industrivaror.

I stället för att bekymra oss om världsmarknadspriserna kan vi nu inom jordbrukspolitiken helt koncentrera oss på produktionsbetingelserna i form av "jord, nederbörd, ljusförhållanden i relation till växtslag och sorter". Det är naturligtvis viktigt att Gustafssons observationer av världsmarknaden vidarebefordras till de stora jordbruksexporterande länderna USA, Canada, Nya Zeeland och Australien, så att dessa upphör med att sälja jordbruksprodukter till fiktiva priser.

Denna epokgörande upptäckt har naturligtvis vidsträckt betydelse inte bara för den ekonomiska politiken utan också för den ekonomiska teorin. Först och främst kan hela utrikeshandelsteorin rationaliseras bort. Detta kommer att friställa en mängd produktionsfaktorer, särskilt arbetskraft, som nu i stället kan sättas in i jordbrukssektorn. Vidare kommer produktionsplaneringen för svenska företag att i hög grad underlättas när man nu vet att världsmarknaden, med dess konkurrens mellan företag från olika länder, är en fiktion.

Även den statliga planeringen kan nu läggas om, eftersom hänsyn i fortsättningen inte behöver tas till de störningar från världsmarknaden som man tidigare trots vara en realitet. Kanske skall det vid närmare studium visa sig att också gränsskyddet för jordbruksprodukter är en ren fiktion.

Även prisprognoserna kommer i hög grad att underlättas i framtiden, när vi inte längre

av sin dyrbara tid åt att lägga en ny och sundare grund för vår vetenskap.

Med utmärkt högaktning för Edra insatser inom Edert eget forskningsområde.

ASSAR LINDBECK

Svar:

Till den replik som professor Lindbeck utarbetat mot min uppsats i JF den 24 september är inte mycket att tillägga, eftersom försöken till ironi och polemisk knivkastning avslöjar sig själva, tycker jag. Hans och hans arbetares skrift i Industrins utredningsinstitut (Jordbrukspolitiken mål och medel) be-tecknades av mig som en så kallad utredning. Den tog ingen hänsyn till andra bas-synpunkter än de livliga och oriktiga världsmarknadspriserna på livsmedel, vände alltså inte olika ekonomiska problemställningar mot varandra. Jag tillåter mig tom kalla utredningen för ovetenskaplig. Att dess synpunkter inte delas av alla övriga ekonomer i vårt land torde vara väl känt för denna tidnings läsare.

En motfråga till professor Lindbeck: Vad vinner man i det fruktansvärda världsläget nu, med dess överbefolkning och hungerdöd, med försök till elakheter och spydighet? För mig är världssynpunkten den främsta, den som i allt högre grad måste beaktas, också i vårt lands affärer och priser. Vi, som medborgare i ett rikt land, får inte bidra till att öka världseländet: det är den doktrin jag i all ödmjukhet gjort till min. Fortsätt med edra försök till spydigheter, herr professor. Jag tar gärna emot dem, de studsar som här tillbaka på er själv!

ÅKE GUSTAFSSON

Om jordbruksprogram på fiktioner

skrev professor Åke Gustafsson som bekant i nr 38. Han kritiserade därvid bl a professor Assar Lindbeck (bilden), Handelshögskolan, Stockholm, för dennes och Gulbrandsens bok "Jordbrukspolitiken mål och medel". Professor Lindbeck går nu i svaromål — men har valt att mest raljera i stället för att argumentera. Professor Åke Gustafsson svarar direkt — och tar för sin del problemen på allvar.

